

Memo

Onderwerp Meest materiële Scope 3 emissies - met ketenpartners datum 11 december 2023

bestemd voor ter Visser & Smit Hanab bv referentie
attentie van Johan Owens en Alex Alblas projectnummer
opgesteld door Rebecca Fasel

---

1 Inleiding

Scope 3 emissies worden veroorzaakt buiten de eigen organisatie¹. Vanaf niveau 4 eist de CO₂Prestatieladder dat een organisatie haar CO₂-managementsysteem ook op deze uitstoot richt. In tegenstelling tot Scope 1 & 2 uitstoot is Scope 3 uitstoot in beginsel oneindig. De invloed van de organisatie op deze uitstoot is ook niet 100% zoals bij Scope 1 & 2. Dit betekent dat het niet mogelijk is om alle Scope 3 uitstoot uitputtend vast te stellen.

De CO₂-Prestatieladder vraagt om het doelgericht in kaart brengen van delen van deze uitstoot die relevant zijn vanwege hun omvang of de invloed van de organisatie. Daarbij kunnen we de volgende stappen onderscheiden:

Stap 1: Materialiteitsanalyse Op basis van een grove inschatting vaststellen welke Scope 3 uitstoot het meest materieel is vanwege de omvang en/of de invloed van de organisatie.

Stap 2: Ketenanalyses De materialiteitsanalyse mondt uit in een rangorde van meest materiële emissies (MME). Uit de top van de rangorde worden op niveau 5 twee onderwerpen (voor middelgroot bedrijven zoals Visser & Smit Hanab) gekozen voor een ketenanalyse. In deze analyses wordt de uitstoot voor de relevante keten(stap) nader bepaald, bij voorkeur met informatie van ketenpartners. Een ketenanalyse leidt tot een doelstelling voor Scope 3.

Dit document beschrijft de volgende zaken:

1. Doelstelling voor het opstellen van de inventarisatie van Scope 3 emissies
2. De Scope 3 grenzen conform de CO₂-Prestatieladder
3. De belangrijkste activiteiten van Visser & Smit Hanab, ingedeeld in categorieën
4. De Scope 3 emissie categorieën van Visser & Smit Hanab volgens de GHG Protocol 'Corporate Value Chain (Scope 3) Standard'
5. De gehanteerde methode voor datacollectie
6. De rangorde van de meest materiële Scope 3 emissies
7. Het onderwerp voor de ketenanalyse, geselecteerd op basis van de rangorde

---

¹ Hoewel zakelijk reizen (personenvervoer onder werktijd) conform het GHG protocol een scope 3 emissie categorie is, in het kader van de CO₂-Prestatieladder wordt het meegenomen samen met Scope 1 en 2 in de emissie-inventaris.

2 Materialiteitsanalyse

2.1 Doelstelling voor het opstellen van de inventarisatie van Scope 3 emissies

De belangrijkste doelstelling die Visser & Smit Hanab wil behalen met het in kaart brengen van de Scope 3 emissies is het verifiëren van de actualiteit van de laatste inventarisatie, en het identificeren van nieuwe CO₂-reductiekansen en reductiedoelstellingen voor.

Visser & Smit Hanab zal stappen ondernemen om partners te betrekken bij het behalen van de reductiedoelstellingen. Het verstrekken van informatie aan partners binnen de eigen keten, in het bijzonder opdrachtgevers, en sectorgenoten die onderdeel zijn van een vergelijkbare keten van activiteiten is hier nadrukkelijk onderdeel van.

2.2 De Scope 3 grenzen conform de CO₂-Prestatieladder

Visser & Smit Hanab heeft al inzicht in de Scope 1 & 2 emissies en houdt deze periodiek bij. Hierbij is de Scope-indeling zoals voorgeschreven door de SKAO aangehouden, waarbij Business Travel (een Scope 3 emissie) ook meegenomen wordt (zie het Handboek van de CO₂-Prestatieladder). Deze categorieën zijn gebaseerd op het GHG-protocol 'A Corporate Accounting and Reporting Standard'.

Dit document beschrijft de Scope 3 categorieën volgens de GHG Scope 3 Standard. De Scope 3 categorieën verschillen gedeeltelijk tussen de Corporate en Scope 3 standaarden. Het bovenstaande heeft als invloed dat de categorieën 'Leased Assets (upstream)' en een gedeelte van 'Business travel' al samen met de Scope 1 en 2 emissies van Visser & Smit Hanab zijn meegenomen en daardoor niet verder worden besproken in dit document.

2.3 De belangrijkste activiteiten van Visser & Smit Hanab, ingedeeld in categorieën

De rangorde van de meest materiële emissies is vastgesteld aan de hand van de tabel zoals opgenomen in Bijlage 1. Kolom 1 van de tabel bevat de relevante sectoren en bedrijfsactiviteiten van de organisatie. De sectoren (BU's) en activiteiten van Visser & Smit Hanab zijn als volgt verdeeld:

Tabel 1 Verdeling V&SH per BU

Sector/ Business Unit	Bedrijfsactiviteiten
Transport & Distributie (Distributie kabels & leidingen)	Aanleggen van (ondergrondse) kabels & leidingen en VSKR, verantwoordelijk voor ondergrondse kabelinfrastructuur in de spoorbouw (60% onderdeel van V&SH)
Boren/ HDD	Engineering
	Boringen realiseren, inclusief intrekken van de mantelbuis
Volker Energy Solutions	Aanleggen en bouwen van hoogspanningsstations, kabeltrace's en lijnen
	Engineering
	Beheer & Onderhoud

Warmtenetwerken & Transportleidingen (P&I)	Engineering
	Aanleggen van transportleidingen (gas, water, waterstof) en warmtenetwerken en Industriële installaties

2.4 De Scope 3 emissiecategorieën van Visser & Smit Hanab volgens de GHG Protocol 'Corporate Value Chain (Scope 3) Standard'

Kolom 2 van de tabel benoemt de Scope 3 emissiebronnen die door Visser & Smit Hanab worden beïnvloed. De tabel geeft per PMC een beschrijving van de scope 3 emissies van Visser & Smit Hanab en de mate waarin deze categorieën door Visser & Smit Hanab beïnvloed kunnen worden. Aangezien de CO₂-Prestatieladder spreekt over 'beïnvloedbare scope 3 emissies' is bij het vaststellen van de emissiebronnen ook een beoordeling gemaakt van de mate waarin Visser & Smit Hanab invloed heeft op deze emissiebronnen.

2.5 De gehanteerde methode voor datacollectie

De datacollectie voor de verschillende categorieën heeft plaatsgevonden op basis van omzet, gemeten gegevens en inschattingen. Per activiteit heeft Visser & Smit Hanab op basis van inhouse kennis, sectorgegevens en andere algemene bronnen bepaald wat het belang van CO₂belasting is in de betreffende sector. Op een vergelijkbare wijze wordt aangegeven wat de invloed zou kunnen zijn van Visser & Smit Hanab, eventueel met behulp van eerder uitgevoerde projecten. De omvang van de invloed van Visser & Smit Hanab op de verschillende meest materiële emissies is vastgesteld met name aan de hand van de omzetverhouding over de verschillende activiteiten, de innovatiepotentieel per bedrijfsactiviteit, en de invloed die Visser & Smit Hanab op de activiteit zelf en de betrokken ketenpartners uit kan oefenen.

De kwantitatieve berekening is gemaakt op basis van diverse bronnen en aannames. Deze zijn gekoppeld aan de verschillende categorieën en omgerekend naar CO₂. De gebruikte conversiefactoren komen uit www.co2emissiefactoren.nl, de DuboCalc database, de footprint van andere organisaties (Van Dorp, Van Vulpen, RWS) en de footprint van Visser & Smit Hanab zelf daar waar geen andere referentie beschikbaar was.

2.6 De kwalitatieve rangorde van de meest materiële Scope 3 emissies

Op basis van bovenstaande data en de overige kolommen in de kwalitatieve tabel is een rangorde opgesteld van de meest materiële Scope 3 emissies (zie hieronder). Een uitwerking van deze rangorde is te vinden in de tabel in Bijlage 1.

Tabel 2 Kwalitatieve rangorde meest materiële emissies

Business Unit (BU)	Bedrijfsactiviteiten	Kolom 3	Kolom 4	Kolom 5
Transport & Distributie (Distributie kabels & leidingen)	Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen en Inkoop materialen (Componenten)	Groot	Groot	Middelgroot
Boren/ HDD	Sleufloze technieken - boring	Groot	Groot	Middelgroot
Volker Energy Solutions	Aanleggen en bouwen van hoogspanningsstations en kabeltrace's	Groot	Groot	Middelgroot
	Engineering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Beheer & Onderhoud	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Warmtenetwerken & Transportleidingen (P&I)	Engineering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Aanleggen van transportleidingen (gas, water, waterstof) en warmtenetwerken en industriële installaties	Middelgroot	Middelgroot	Middelgroot

2.6.1 Belang van CO₂-uitstoot in de sector (kolom 3)

Kolom 3 van tabel 2 bevat een kwalitatieve inschatting van het belang van CO₂-belasting van de sector. Voor de BU Transport & Distributie geldt dat het belang groot is vanwege de inhuur van bemand materieel (inclusief brandstof) en de inkoop van materialen (onder andere kabels en buizen). Bij de BU boren is de impact op scope 3 emissies nog relatief groot vanwege inkoop van materialen (buizen/ kunststof) en inhuur materieel voor de uitvoering van de projecten.

Met betrekking tot de BU Volker Energy Solutions geldt dat het belang groot is vanwege de winning van grondstoffen/ materialen, met name inkoop van hoogspanningscomponenten, staal en kabels en inhuur diensten en personeel. Tenslotte is bij de BU P&I het belang middelgroot aangezien het materieelgebruik gemiddeld kleiner is dan bijvoorbeeld boringen. Daarentegen speelt materiaalgebruik (met name staal) een grote rol. Aangezien de kleine omvang van activiteiten onder de BU's (Engineering en Beheer & Onderhoud) zijn de emissies hiervan niet gekwantificeerd.

2.6.2 Invloed van de activiteiten (kolom 4)

In kolom 4 wordt een inschatting gegeven van het effect van potentiële maatregelen. Dit is gerelateerd aan de berekende kwantitatieve omvang van de scope 3 emissies. Voor BU Transport & Distributie geldt dat het voorkomen van graafschades een grote invloed heeft op het materieelgebruik in de aanlegfase. Bij Boringen liggen de grootste reductiekansen bij het inkopen van materialen met een lagere CO₂-footprint (bijvoorbeeld gerecyclede HDPE-mantelbuizen) of het reduceren van materieel, bijvoorbeeld door alternatieve boortechnieken of verschillende methodes bronbemalingen.

Voor Volker Energy Solutions en P&I geldt dat de uitstoot van de materiaalkeuze niet direct beïnvloedbaar is, want dat is vaak bepaald conform strikte normen en specificaties. Wel is er de mogelijkheid om materialen te reduceren

en/of materialen te kiezen met een lagere CO2-impact (indien de opdrachtgevers het toelaten) tijdens de ontwerpfase. Verder zit de winst met name in de uitvoeringfase.

2.6.3 Potentiële invloed van Visser & Smit Hanab (kolom 5)

In kolom 5 is de verwachte invloed van Visser & Smit Hanab weergegeven. Deze invloed is bepaald aan de hand van de invloed die Visser & Smit Hanab op de activiteit zelf en de betrokken ketenpartners uit kan oefenen. Bij Volker Energy Solutions is de uitstoot vooral elders in de keten veroorzaakt (winning van grondstoffen) en daardoor niet direct beïnvloedbaar is. Visser & Smit Hanab in Nederland is niet de producent van de materialen die in de projecten worden toegepast en heeft vaak geen invloed op de keuze van materiaal vereist door haar opdrachtgevers. Wanneer de materialen door Visser & Smit Hanab worden ingekocht, beoordeelt ze vaak alleen op specificatie, prijs, levertijd en contractuele voorwaarden.

Bij Transport & Distributie en

Installatie is de uitstoot vooral elders in de keten veroorzaakt (winning van grondstoffen) en daardoor niet direct beïnvloedbaar is. Visser & Smit Hanab in Nederland is niet de producent van de materialen die in de projecten worden toegepast en heeft vaak geen invloed op de keuze van materiaal vereist door haar opdrachtgevers.

Wanneer de materialen door Visser & Smit Hanab worden ingekocht, beoordeelt ze vaak alleen op specificatie, prijs, levertijd en contractuele voorwaarden. Staal is het meest toegepaste materiaal, maar aangezien dat de supply chain van stalen buizen wat ondoorzichtig is door de vele handelsconstructies is dit tevens een lastig onderwerp voor Visser & Smit Hanab om te onderzoeken.

Wat betreft de inzet van (groot) materieel, vooral binnen Boringen, is de invloedssfeer van Visser & Smit Hanab aanzienlijk groter, gezien het feit dat de doorontwikkeling en het toepassen van de modernste technieken haar grootste expertise kenmerkt.

2.7 De kwantitatieve rangorde van de meest materiële Scope 3 emissies

Aan de hand van diverse databronnen en aannames is in '2022 MME berekening VSH_v1' de kwantitatieve analyse uitgevoerd. Op basis van de scope 3 emissie categorieën is de CO2-uitstoot voor V&SH jaar 2022 als volgt:

Tabel 3. Verdeling meest materiële emissies naar scope 3 categorieën

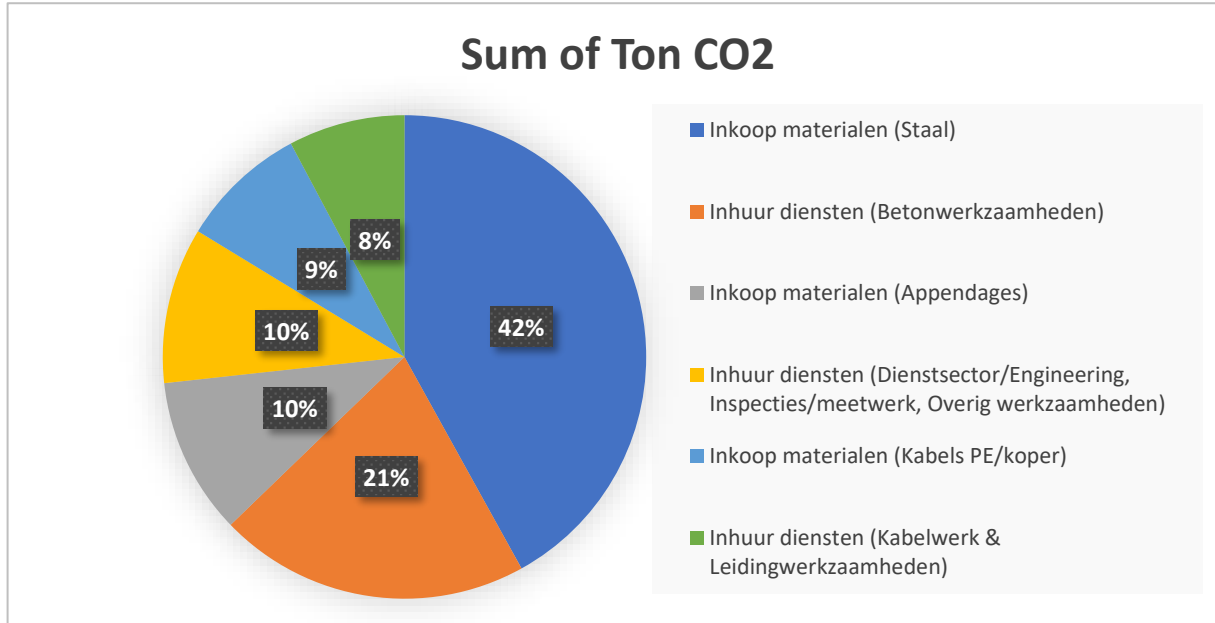
Scope 3 categorie	Sum of Ton CO2
1. Aangekochte goederen en diensten	18.499,65
4. Upstream transport en distributie	235,48
5. Productieafval	847,90
7. Woon-werkverkeer	130,27
Grand Total	19.713,30

De top 20 meest materiele emissies van Visser & Smit Hanab (op basis van activiteit en onderdeel) is als volgt, zie onderstaande tabel. Hierbij is Business Unit overstijgend gekeken. De top 20 is verantwoordelijk voor 99% van de totale scope 3 uitstoot.

Tabel 4. Verdeling CO₂-uitstoot o.b.v. activiteit en onderdeel

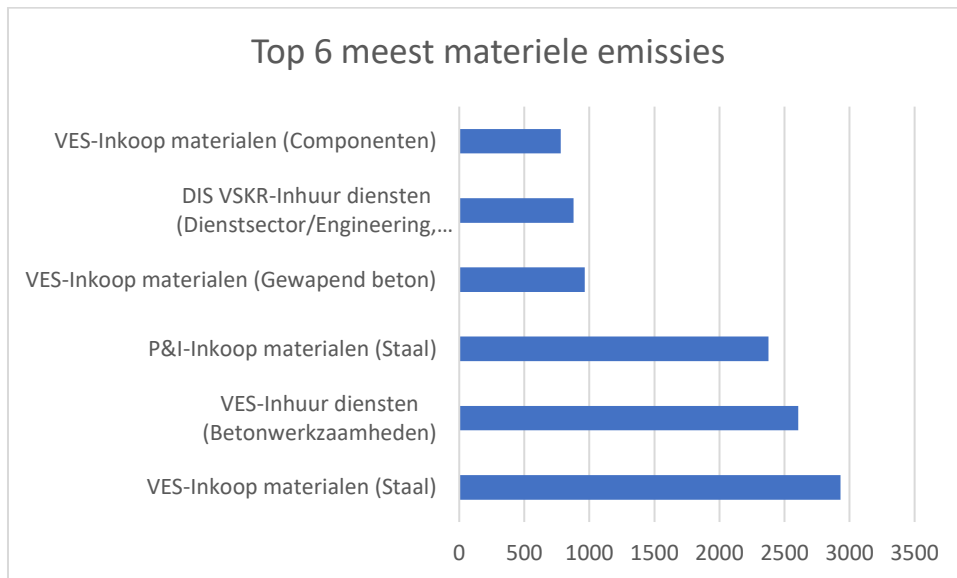
Activiteit + onderdeel	Sum of Ton CO ₂
Inkoop materialen (Staal)	5.393,10
Inhuur diensten (Betonwerkzaamheden)	2.677,35
Inkoop materialen (Appendages)	1.348,51
Inhuur diensten (Dienstsector/Engineering, Inspecties/meetwerk, Overig werkzaamheden)	1.341,34
Inkoop materialen (Kabels PE/koper)	1.094,07
Inhuur diensten (Kabelwerk & Leidingwerkzaamheden)	1.000,87
Inkoop materialen (Gewapend beton)	964,41
Inhuur diensten (Boringen en Bronbemaling)	928,95
Afval (bouw en sloopafval en bedrijfsafval)	847,90
Inkoop materialen (Componenten)	818,84
Inhuur diensten (GWW-, asfalt- en straatwerkzaamheden)	627,03
Inhuur materieel (Materieel Materieel)	589,82
Inhuur materieel (Graafmachin Graafmachines +Transport)	555,72
Inhuur materieel (GWWmat GWW materialen)	439,39
Inhuur diensten (Elektro- en installatietechniek)	260,79
Inkoop materialen (Gereedschap en overige)	179,78
woon-werkverkeer - inhuur personeel	130,08
Inhuur transport transport grond/zand/grind	113,51
Inkoop materialen (Kunststof)	78,96
Inhuur transport Inhuur transport	77,06

Vervolgens is de top 6 meest materiele emissies (48% van het totaal) op basis van categorie (inhuur materieel/personeel/diensten, inkoop materialen en afval) en subcategorie gerangschikt. Hierbij is Business Unit overstijgend gekeken. Zie onderstaande diagram.

Figuur 1. CO2-uitstoot meest materiele emissies o.b.v. categorie en subcategorie

Daarna zijn de emissies gerangschikt op basis van de Business Unit (BU) in combinatie met de categorie en subcategorie (zie onderstaande grafiek)

Uit de resultaten hiervan blijkt dat de inkoop van materialen, met name staal, gewapend beton en componenten, veruit de grootste uitstoot veroorzaakt. Ook de inhuur van diensten en betonwerkzaamheden draagt aanzienlijk bij aan de totale uitstoot. De bijdrage van de andere activiteiten is relatief kleiner.

2.7.1 Vaststellen van de rangorde

De kwantitatieve rangorde is vastgesteld op basis van de kwantitatieve analyse. De top 6 hierbij is als volgt:

Tabel 5. Rangorde meest materiele emissies o.b.v. BU

Voorlopige rangorde	BU	Scope 3 categorie	Bijdrage uitstoot (in %)
1	VES	Inkoop materialen (Staal)	15%
2	VES	Inhuur diensten (Betonwerkzaamheden)	13%
3	P&I	Inkoop materialen (Staal)	12%
4	VES	Inkoop materialen (Gewapend beton)	5%
5	DIS VSKR	Inhuur diensten (Dienstsector/Engineering, Inspecties/meetwerk, Overig werkzaamheden)	4%
6	VES	Inkoop materialen (Componenten)	4%

Visser & Smit Hanab wil ketenanalyse-onderwerpen selecteren uit de scope 3 emissie categorieën die voor de hand liggen om een reductie-aanpak voor te ontwikkelen. Om deze reden is gekeken of de kwantitatieve rangorde die ontstaan is ook voldoende mogelijkheden biedt om tot een reductie-aanpak te komen, op basis van de hierboven benoemde factoren (belang, grootte en invloed). Op basis van deze analyse is de volgorde opnieuw gerangschikt als volgt (zie tabel 4). Hierbij is eventueel ook BU overstijgend gekeken en is de top 20 onder andere als input gebruikt.

Tabel 6. Rangorde meest materiele emissies o.b.v. potentie

Definitieve rangorde	BU	Scope 3 categorie	Bijdrage CO ₂ -uitstoot (van het totaal)	Invloed
1	Alle BU's	Inhuur diensten - Boringen en Bronbemaling	5%	Groot
2	DIS VSKR	Inhuur diensten (Dienstsector/Engineering, Inspecties/meetwerk, Overig werkzaamheden)	4%	Middelgroot
3	VES	Inhuur diensten (Betonwerkzaamheden)	12%	Middelgroot
4	DIS/VSKR, VES, P&I	Inkoop materialen (Appendages)	6%	Klein
5	VES	Inkoop materialen (Gewapend beton)	5%	Middelgroot
6	VES/ P&I	Inkoop materialen (Staal) en (componenten)	31%	Klein

De belangrijkste ketenpartners van de Top 6 meest materiële emissies zijn weergegeven in Bijlage 1.

2.8 Het onderwerp voor de ketenanalyse, geselecteerd op basis van de rangorde

De gekozen ketenanalyse-onderwerpen komen uit de meest materiële emissies van de rangorde, zoals vereist door de Prestatieladder, namelijk:

- Projectlogistiek – alle top 6 emissies (verweven in de inkoop en inhuur van diensten, materialen en materieel);
- Bronbemaling – top 6 emissie.

Visser & Smit Hanab heeft op deze onderwerpen voldoende invloed binnen de organisatie om tot een reductie-aanpak te komen. De reeds eerder opgestelde ketenanalyse “projectlogistiek” (PRM 01-g) blijkt actueel te zijn en raakt aan zowel de mobilisatie van materieel als aan de mobilisatie van onderaannemers, waar Visser & Smit Hanab enigszins invloed op kan uitoefenen. Wellicht is de vervoer van materieel en personeel niet de meest substantiële emissiebron bij de inhuur van diensten en inkoop van materialen, maar het raakt alle activiteiten van Visser & Smit Hanab en is een belangrijk onderwerp voor hun ketenpartners, opdrachtgevers, overheden en omwonenden in de omgeving van onze projecten.

Visser & Smit Hanab heeft een nog grotere invloed op de techniek, waaronder van bronbemaling. Bronbemalingen zijn een noodzakelijk onderdeel bij de meeste projecten. Hiervoor is het kiezen van een juiste methode en materiaal van groot belang. Het toepassen van zuinigere alternatieven, bijvoorbeeld van C5- of elektrische pompen, behoort tot de mogelijkheden voor CO₂-reductie. Met een eigen team van ontwerpers, geologen, engineers, boormeesters en goed materieel, is Visser & Smit Hanab op de hoogte van de nieuwste methodes en kan op dit gebied een onderscheidende bijdrage leveren aan de markt.

Bijlage 1 - Rangorde meest materiële Scope 3 emissies

Business Unit	CO2-generende activiteiten	Activiteiten	Relatief belang van CO2 belasting van de BU en invloed van de activiteiten		Potentiële invloed Visser & Smit Hanab op CO2-uitstoot
			Business Unit	Activiteiten	
Boren	1. Aangekochte goederen en diensten 4. Upstream transport en distributie 5. Productieafval 7. Woon-werkverkeer	Sleufloze technieken boring	Groot	Groot	Middelgroot
DIS VSKR	1. Aangekochte goederen en diensten 4. Upstream transport en distributie 5. Productieafval 7. Woon-werkverkeer	Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen. VSKR, verantwoordelijk voor ondergrondse kabelinfrastructuur in de spoorbouw (60% onderdeel van V&SH)	Groot	Groot	Middelgroot
		VSKR, verantwoordelijk voor ondergrondse kabelinfrastructuur in de spoorbouw (60% onderdeel van V&SH)	Groot	Groot	Middelgroot
P&I	1. Aangekochte goederen en diensten 4. Upstream transport en distributie 5. Productieafval 7. Woon-werkverkeer	Aanleggen van transportleidingen (gas, water, waterstof) en warmtenetwerken en Industriële installaties	Middelgroot	Klein	Middelgroot
		Engineering	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
VES	1. Aangekochte goederen en diensten 4. Upstream transport en distributie	Engineering	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
			Groot	Groot	Middelgroot

	5. Productieafval 7. Woon-werkverkeer	Realiseren van hoogspanningsstations en kabeltrace's			
--	--	--	--	--	--

Bijlage 2 – Ketenpartners meest materiële Scope 3 emissies

Rangorde	Product- MarktCombinatie	Categorie	Aandeel	Belangrijkste Ketenpartners
1	VES	Inkoop materialen (Staal)	15%	Diverse opdrachtgevers, , Netbeheerders (TenneT) en grootzakelijke klanten (Shell) <i>Belangrijkste leveranciers:</i> <ul style="list-style-type: none"> - NAB Bliksembeveiliging B.V. - De Haven B.V. - Staalbouw Smid Hoogkerk - Kampstaal B.V. - RijnDijk Staalconstructies B.V.
2	VES	Inhuur diensten (Betonwerkzaamheden)	13%	Diverse opdrachtgevers, , Netbeheerders (TenneT) en grootzakelijke klanten (Shell) <i>Belangrijkste leveranciers:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Hoogvliet Betonboringen & Sloopwerken B.V. - Constar Betonwaren BV - Holland Scherm BV - Visser & Smit Bouw B.V. Groningen - Van Hattum en Blankevoort B.V. vestiging Zuid - De Boer Infraworks v.o.f. - Spijkerman Prefab Solutions B.V.

				<ul style="list-style-type: none"> - B.V. Betonindustrie Elshout
3	P&I	Inkoop materialen (Staal)	12%	<p>Diverse opdrachtgevers, van particulier t/m overheid (bijvoorbeeld de GasUnie)</p> <p>Belangrijkste leveranciers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SFSB BVBA - Heras B.V. - ferris B.V. - Verhoeven Constructie BV - HSP De Heus Staal Papendrecht bv - Van Leeuwen Stainless BV - Element Breda
4	VES	Inkoop materialen (Gewapend beton)	5%	<p><i>Belangrijkste leveranciers:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visser & Smit Bouw B.V. Groningen - Van Hattum en Blankevoort B.V. vestiging Zuid
5	DIS VSKR	Inhuur diensten (Dienstsector/Engineering, Inspecties/meetwerk, Overig werkzaamheden)	4%	<p>Diverse opdrachtgevers, van particulier t/m overheid (Vitens)</p> <p><i>Belangrijkste leveranciers:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jendyk Schnellhardt & Partner - Cebo UK Limited - C.J. Leijdeckers - Sweco Nederland B.V. - VolkerRail Nederland BV - Lex Krabbe bv - SWARCO Mobility Nederland B.V.
6	VES	Inkoop materialen (Componenten)	4%	<p>Diverse opdrachtgevers, Netbeheerders (TenneT) en grootzakelijke klanten (Shell)</p> <p><i>Belangrijkste leveranciers:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Siemens Nederland N.V. - GE Nederland B.V.

				<ul style="list-style-type: none"> - Hitachi Energy The Netherlands B.V. - SGB - TMC Transformers S.p.A.
--	--	--	--	---